

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΕΤΣΙΝΑΣ

Από ιδιώτες ίσως αξιολογηθούν οι δημόσιοι υπάλληλοι

ΠΑΡΑΘΥΡΟ αξιολόγησης των 700.000 δημοσίων υπαλλήλων από ιδιώτες και απολύσεων όσων δεν κριθούν αναγκαίοι ή αποδοτικοί άφησε χθες ο υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης Δημήτρης Ρέτσινας κατά την ανακοίνωση υπογραφής μνημονίου με την ευρωπαϊκή Task Force για την αναμόρφωση του Δημοσίου. Σύμφωνα με τον Οδικό Χάρτη που παρουσίασε ο Δημήτρης Ρέτσινας και θα τεθεί σε εφαρμογή στις αρχές του 2012, η αξιολόγηση των κρατικών υπηρεσιών θα ξεκινήσει από τα υπουργεία και τα νομικά τους πρόσωπα, καθώς και από ορισμένα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του υπουργείου Οικονομικών. Η αξιολόγηση θα γίνει με τη συνδρομή της Γαλλίας και θα κριθεί ποιες δο-

μές πρέπει να καταργηθούν ή να συγχωνευθούν. «Για τις δομές είναι εύκολο, για τα άτομα είναι δύσκολο», τόνισε ο Δημήτρης Ρέτσινας επισημαίνοντας ότι για την αξιολόγηση του προσωπικού πρέπει να βρεθεί ένα ζυμωμένο, αντικειμενικό και αξιόπιστο σύστημα. Στο πλαίσιο αυτό δεν απέκλεισε έπειτα από διαγωνισμό να επιλεγούν ιδιωτικές εταιρείες που θα αναλάβουν υπό την εποπτεία του ΑΣΕΠ το έργο αξιολόγησης.

Ο υπουργός σημείωσε ότι μετά τις κρίσεις θα ακολουθήσει κατανομή του προσωπικού με ορθολογικό τρόπο, βάσει «των αναγκών των υπηρεσιών και όχι των προτιμήσεων των υπαλλήλων». Ανοικτά άφησε όμως όλα τα ενδεχόμενα για όσους κριθούν ανεπαρκείς.

ΤΟΥ ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΟΛΙΤΗ

Ο παλιός χρόνος ετοιμάζεται να δώσει τη θέση του στον νέο και οι Έλληνες υποδέχονται αυτή την αλλαγή με την πεποίθηση ότι η χρονιά που έρχεται θα είναι όχι μόνο δύσκολη όπως η προηγούμενη αλλά η χειρότερη των τελευταίων δεκαετιών. Παράγοντες του οικονομικού επιτελείου, διεθνείς οργανισμοί και ο επιχειρηματικός κόσμος επιβεβαιώνουν τις δυσοίωτες προοπτικές, σκιαγραφώντας με μελανά χρώματα το τοπίο στην οικονομία τουλάχιστον για το πρώτο εξάμηνο του 2012. Προβλέπουν ότι στο διάστημα αυτό η ελληνική οικονομία θα πιάσει πάτο. Οι πρωτοφανείς φορολογικές επιβαρύνσεις και οι οδυνηρές περικοπές μισθών και συντάξεων θα αποτυπωθούν πλήρως στα εισοδήματα των νοικοκυριών, βυθίζοντας σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα το οικονομικό περιβάλλον στο σύνολό του.

Ακόμη και τότε όμως δεν θα έχει σημάνει οριστικά το τέλος του κατήφορου. Η Ελλάδα δεν θα έχει διαφύγει τον κίνδυνο. Η μάχη της επιβίωσής της που ισοδυναμεί με την παραμονή της στο ευρώ δεν θα έχει κριθεί. Και ο πάτος του πρώτου εξαμήνου ενδέχεται να αποδειχθεί προσωρινός και εύθραυστος αν τους επόμενους κρίσιμους μήνες δεν υπάρξει ένα μεταρρυθμιστικό σοκ που θα αλλάξει τις δομές της ελληνικής οικονομίας, θα δημιουργήσει προϋποθέσεις ανάπτυξης και θα στείλει πολλαπλά θετικά μηνύματα στις αγορές, λένε αξιόπιστοι κύκλοι των οικονομικών υπηρεσιών. Το «σήμα» αυτό έστειλε ο ίδιος ο Πρωθυπουργός Λουκάς Παπαδήμος, προαναγγέλλοντας στρουφή της οικονομικής πολιτικής προς την ανάπτυξη από το ετήσιο συνέδριο του Ελληνοαμερικανικού Επιμελητηρίου. Την ίδια ανάγκη αναγνώρισε, από το ίδιο βήμα, ο εκπρόσωπος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην τρόικα Πολ Τόμσεν κάνοντας αυτοκριτική για τον μονόπλευρο προσανατολισμό του Μνημονίου υπέρ των φόρων και των περικοπών μισθών τον πρώτο ενάμιση χρόνο της εφαρμογής του.

ΚΡΙΣΙΜΗ ΤΡΙΕΤΙΑ. SOS εκπέμπει και το υπουργείο Ανάπτυξης, παράγοντες του οποίου τονίζουν ότι το 2012 θα κριθεί το μεγάλο στοίχημα για την ελληνική οικονομία. Επισημαίνουν ότι για να είναι βιώσιμη η εξυπηρέτηση του χρέους της χώρας και να διασφαλισθεί έτσι η παραμονή της στο ευρώ απαιτούνται ρυθμοί ανάπτυξης πάνω από 2,5% τα επόμενα χρόνια. Και αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο αν η Ελλάδα επιστρέψει το ταχύτερο δυνατόν, έπειτα από

ΑΝΑΛΥΣΗ

Χρειάζεται επείγοντως μια μεταρρυθμιστική επανάσταση

“

Για να είναι βιώσιμη η εξυπηρέτηση του χρέους της χώρας και να διασφαλισθεί έτσι η παραμονή της στο ευρώ απαιτούνται ρυθμοί ανάπτυξης πάνω από 2,5% τα επόμενα χρόνια

δύο ή τρία χρόνια, στις αγορές εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ροές ξένων επενδύσεων που τώρα είναι παγωμένες. Ο δύσκολος αυτός στόχος απαιτεί όμως να ξεκινήσει αμέσως από την αρχή του 2012 μια μεταρρυθμιστική επανάσταση που θα αλλάξει τις δομές της ελληνικής οικονομίας και θα καθιερώσει συνθήκες διαφάνειας στο επίπεδο της επιχειρηματικότητας, στη φορολογία και τη Δημόσια Διοίκηση. Πρέπει να εστιάσουμε στην ενίσχυση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην οικονομία από το 45% που είναι σήμερα στο 55% και σταδιακά ακόμη περισσότερο στο 65% εις βάρος του δημοσίου. Μέτρα όπως η πλήρης απελευθέρωση των επαγγελματιών, η κατάργηση των εμποδίων στην επιχειρηματικότητα, οι ιδιωτικοποιήσεις και η διαφάνεια στη Δικαιοσύνη και τη φορολογία θεωρούνται ως απαραίτητα προϋπόθεση για να σταλεί ένα σαφές μήνυμα αξιοπιστίας στους επενδυτές και τις ξένες αγορές ώστε να αρχίσουν σι-

γά σιγά να ξαναβάζουν στα πλάνα τους την Ελλάδα.

ΤΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΕΦΙΑΛΤΗΣ. Αν, αντίθετα, ο αποκλεισμός της Ελλάδας από τις διεθνείς αγορές διαρκέσει 6 έως 10 χρόνια, όπως συνέβη στο παρελθόν με τις αναπτυσσόμενες οικονομίες που προχώρησαν σε μεγάλο κούρεμα του χρέους τους προς τους πιστωτές τους, το παιχνίδι θα έχει χαθεί λένε οι ίδιοι κύκλοι του υπουργείου Ανάπτυξης. Ο αποκλεισμός για τόσο μεγάλο διάστημα από τα διεθνή κεφάλαια θα καταδικάσει την οικονομία σε ρυθμούς ανάπτυξης ασθενικούς, κάτω του 1%, που δεν επαρκούν για την έξοδο από το τούνελ. Μια τέτοια εξέλιξη σε περιβάλλον σκληρής λιτότητας εκτιμάται ότι θα δοκιμάσει σοβαρά τις ήδη ευάλωτες αντοχές της ελληνικής κοινωνίας. Απρόβλεπτες κοινωνικές και οικονομικές αναταράξεις που θα οδηγούσαν τη χώρα πολλές δεκαετίες πίσω δεν θα μπορούσαν να αποκλειστούν στην περίπτωση αυτή.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ. Στο επιτελείο του υπουργού Ανάπτυξης Μιχάλη Χρυσοχόιδη θεωρούν ότι η Ελλάδα μπορεί να κερδίσει το στοίχημα. Το μεγάλο πλεονέκτημά της είναι ότι καλείται να διαχειριστεί την κρίση στο ασφαλές περιβάλλον που της παρέχει η οικονομική βοήθεια από τους εταίρους της στο ευρώ, κάτι που δεν συνέβαινε με τις οικονομίες τύπου Αργεντινής που κήρυξαν χρεοκοπία στο παρελθόν και αθέτησαν τις υποχρεώσεις στους προς τους ξένους πιστωτές τους. Θεωρούν ότι κομβικό σημείο για τη χώρα ήταν η αναγνώριση από τους εταίρους μας της ανάγκης να δοθεί βάρος στο σκέλος της ανάπτυξης που είχε υποβαθμισθεί στο πρώτο Μνημόνιο του 2010. Μιλούν για τα μέτρα που αποφασίστηκαν στις Βρυξέλλες – με καθοριστική τη συμβολή της Γερμανίας – για την απελευθέρωση των κονδυλίων του ΕΣΠΑ προκειμένου να χρηματοδοτηθούν τα μεγάλα έργα, την προώθηση των προγραμμάτων στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με κονδύλια 1 δισ. ευρώ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (που θα αρχίσει να τρέχει τον Ιανουάριο) όπως και για το Επενδυτικό Ταμείο που εκτιμάται ότι θα λειτουργήσει από το ερχόμενο φθινόπωρο για τη χρηματοδότηση μεγάλων επενδύσεων στη χώρα με ευρωπαϊκά προίκα 1,5 δισ. ευρώ. Τα εργαλεία αυτά θεωρούν στο υπουργείο Ανάπτυξης ότι μπορούν να στηρίξουν την αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας στο δύσκολο διάστημα των επόμενων μηνών και μέχρι να «ξεκλειδώσουν» οι αγορές.

Τι φέρνει ο νέος χρόνος

■ **Εως τις 15 Ιανουαρίου:** συμφωνία επί της αρχής για το PSI

■ **Στις 16 Ιανουαρίου:** επιστρέφει η τρόικα για να διαπραγματευθεί το νέο Μνημόνιο

■ **Εως τα μέσα Φεβρουαρίου:** ολοκλήρωση της υλοποίησης του PSI

■ **Μέσα Μαρτίου:** εκταμίευση της δόσης των περίπου 89 δισ. ευρώ

10 χρόνια ευρώ

Από την ευφορία του 2002 στην κρίση του 2011

Τριγμοί στη μεγαλύτερη νομισματική μετάβαση που έγινε ποτέ – Η αντίστροφη μέτρηση άρχισε να γίνεται αντιληπτή μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers το 2008

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΜΑΡΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Αργά το βράδυ στις 18 Μαρτίου 1998 ο τότε υπουργός Οικονομίας Γιάννος Παπαντωνίου συνομιλούσε τηλεφωνικά με τον Τέο Βάιγκελ, τον γερμανό ομόλογό του. Ήταν η κρίσιμότερη στιγμή των τεράστιων διαπραγματεύσεων που είχαν προηγηθεί, με επισκέψεις ελλήνων αξιωματούχων στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες που είχαν στόχο την ένταξη της Ελλάδας στον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ERM). Η συνομιλία γίνεται μάλιστα από τηλέφωνο της Βουλής για λόγους απόλυτης εχεμύθειας, ενώ έχει προηγηθεί ανταλλαγή απόψεων μεταξύ του τότε πρωθυπουργού Κώστα Σημίτη με τον γερμανό καγκελάριο Χέλμουτ Κολ. Οι δύο υπουργοί Οικονομίας προσπάθησαν να γεφυρώσουν τις αντικρουόμενες απόψεις, καθώς οι Γερμανοί ζητούσαν υποτίμηση της δραχμής 25% και η ελληνική πλευρά πρότεινε 10%. Κατέληξαν τελικά σε υποτίμηση 14% και σε ισοτιμία 357 δρχ. Ωστόσο, η ισοτιμία δραχμής - ευρώ διαμορφώθηκε ενάμιση χρόνο αργότερα (15 Ιανουαρίου 2000) σε 340,75 δρχ., ύστερα από σχετική απόφαση του Ecofin και αφού είχαν προηγηθεί ισχυρές πιέσεις από τις αγορές συναλλάγματος, οι οποίες εκδηλώθηκαν με αβρόα

εισροή κεφαλαίων στη χώρα. Την 1η Ιανουαρίου 2002, τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα του ευρώ τέθηκαν πανηγυρικά σε κυκλοφορία ταυτόχρονα στην Ελλάδα και στις λοιπές 11 χώρες-μέλη της ευρωζώνης, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη νομισματική μετάβαση που πραγματοποιήθηκε ποτέ καθώς αφορούσε 12 ευρωπαϊκές χώρες με 308 εκατ. κατοίκους. Η είσοδος του ευρώ στην Ελλάδα συνοδεύτηκε από επικοινωνιακή καμπάνια με στόχο, όπως θυμίζει σήμερα ο τότε υπουργός Οικονομίας Νίκος Χριστοδουλάκης, να καλλιεργηθεί φιλικό κλίμα υπέρ του νέου νομίσματος. Παράλληλα, η διπλή αναγραφή των τιμών σε ευρώ και δραχμές διατηρήθηκε για μεγάλο διάστημα, αλλά τα φαινόμενα κερδοσκοπίας που εκδηλώθηκαν στη στρογγυλοποίηση των τιμών μονοπωλήσαν για αρκετούς μήνες την εσωτερική επικαιριότητα.

ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ. Πάντως, η Ελλάδα την εποχή εκείνη παρουσίαζε εντελώς αντίθετη εικόνα από τη σημερινή με υψηλές βαθμολογίες από τους οικους αξιολόγησης, αίσθημα ευφορίας αλλά και περιβόλλον οικονομικής σταθερότητας έπειτα από αυστηρή λιτότητα, η οποία διαμόρφωσε τις συνθήκες ώστε η χώρα να ικανοποιεί τα κριτήρια του Μάαστριχτ, αλλά και χάρη στη δρα-

στική μείωση των επιτοκίων και του πληθωρισμού και την είσοδο σε ένα ισχυρό νόμισμα. Οι θετικές προοπτικές αντικατοπτρίστηκαν στην επιτάχυνση της ανάπτυξης, η οποία από μέσο ρυθμό 1,5% του ΑΕΠι περίπου στη διάρκεια δύο δεκαετιών (1974-94) διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στο 4% τη δεκαετία 1997-2007. «Επρόκειτο όμως για ανάπτυξη που βασίστηκε κυρίως στην υπερκατανάλωση, χωρίς να υιοθετηθούν οι απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές, οι οποίες θα εξασφάλιζαν την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας», παρατηρεί ο Γιάννης Στουρνάρας, γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ, ο οποίος συμμετείχε στο οικονομικό επιτελείο κατά την προετοιμασία για την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ και κατ'επίταση στο ευρώ.

ΟΙ ΒΟΡΕΙΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΝΟΤΙΟΙ. Η υποχώρηση της ανταγωνιστικότητας δεν αποτέλεσε μόνο ελληνικό φαινόμενο. Χαρακτήριζε συνολικά τις χώρες της περιφέρειας, οι οποίες σήμερα μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers το 2008 και την εμβάθυνση της οικονομικής κρίσης έχουν μετατραπεί σε αδύναμους κρίκους της ευρωζώνης. Μετά την ένταξη στο ευρώ οι προσπάθειες οικονομικής εξυγίανσης ατόνησαν, ιδίως στις χώρες του Νότου.

Αντίθετα, οι χώρες του Βορρά επέτειναν τις προσπάθειες ενίσχυσης των οικονομικών τους, εξέλιξη που είχε ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση του ρήγματος ανταγωνιστικότητας μεταξύ Βορρά και Νότου, η οποία βρίσκεται στην καρδιά των σημερινών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η ευρωζώνη.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΚΟΡΥΦΗΣ. Μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers οι ευρωπαίοι ηγέτες έχουν πραγματοποιήσει 21 συναντήσεις κορυφής, αλλά και δεκάδες διμερείς συναντήσεις με κύριο ζήτημα την διάσωση των υπερχρεωμένων χωρών – Ελλάδα, Ιρλανδία, Πορτογαλία – αλλά και του ευρώ. Στόχος που αποτελεί, όπως είχε δηλώσει τον περασμένο Ιούλιο ο καγκελάριος Ανγκελα Μέρκελ, «ιστορικό καθήκον» των ευρωπαίων ηγετών. Πάντως, το ευρώ βρέθηκε για πρώτη φορά στη δίνη κρίσης το 2003 κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Ιράκ, καθώς είχε εκτιμηθεί ότι η κατάρρευση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος θα επηρέαζε αρνητικά και το κοινό νόμισμα, κάτι που τελικώς αποφεύχθηκε. Αντίθετα, μετά το 2003 το ευρώ εισήλθε σε περίοδο σταδιακής ανατίμησης, δίνοντας τροφή σε έντονες συζητήσεις γύρω από την ανάγκη υποτίμησής του για να ενισχυθούν οι ευρωπαϊκές εξαγωγές.

Το στοίχημα της επιβίωσης

Σήμερα η μετάδοση της κρίσης και σε ισχυρότερες χώρες της ευρωζώνης, όπως είναι η Ιταλία, η Ισπανία και η Γαλλία, αλλά και η – κατά πολλούς – αναποφασιστικότητα που επιδεικνύουν οι ευρωπαίοι ηγέτες για μια ριζική λύση της κρίσης χρέους, παρά τα βήματα που επιτεύχθηκαν για στενότερη οικονομική διακυβέρνηση στη Σύνοδο Κορυφής της 9ης Δεκεμβρίου, ρίχνουν βαριά τη σκιά τους στο ευρώ. Ετσι, πολλοί αναρωτιούνται σήμερα κατά πόσον το ενιαίο νόμισμα θα επιβιώσει και επισημαίνουν ότι η Συνθήκη του Μάαστριχτ δημιούργησε μια νομισματική ένωση χωρίς πολιτική ένωση. Η ανεπάρκεια αυτή, αλλά και άλλες αδυναμίες στον σχεδιασμό του ενιαίου νομίσματος, έχουν μεταβάλει την ελπίδα από την είσοδό του σε φόβο για κραх της ευρωζώνης.

ΤΑ ΑΝΤΙΠΑΛΑ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ

14 Απριλίου 2011

Ο Ντομνίκ Στρος-Καν από την Ουάσιγκτον ζητά από τους Ευρωπαίους να χορηγήσουν ακόμη μεγαλύτερη οικονομική βοήθεια στην Ελλάδα

Ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε με την υποστήριξη της Ανγκελα Μέρκελ ζητά από τους ιδιώτες να επωμιστούν κι αυτοί το κόστος

Ο Ζαν-Κλοντ Τρισέ αρνείται τη συμμετοχή των ιδιωτών επενδυτών και ο Νικόλα Σαρκοζί φοβάται για τις γαλλικές τράπεζες

6 Μαΐου 2011

Συνάντηση υπουργών Οικονομικών στο Λουξεμβούργο για να συζητήσουν εάν οι ιδιώτες θα πρέπει να υποστούν «κούρεμα»

Ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε πιέζει να αρχίσουν αμέσως οι σχετικές συζητήσεις

Ο Ζαν-Κλοντ Τρισέ αντιπτεται στην ιδέα συμμετοχής τραπεζών στη σωτηρία της Ελλάδας και εγκαταλείπει το τραπέζι των συνομιλιών

18 Μαΐου 2011

Ο Ντομνίκ Στρος-Καν παραιτείται όταν κατηγορείται για εμπλοκή σε σεξουαλικό σκάνδαλο (οι κατηγορίες μετά κατέρρευσαν)

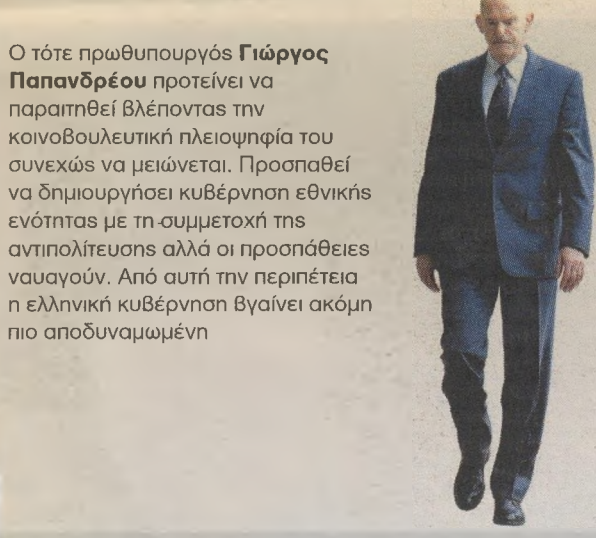

Ο Ντομνίκ Στρος-Καν ήθελε το ΔΝΤ να βοηθήσει και άλλο την Ευρώπη για να δημιουργηθεί νέο σχέδιο σωτηρίας της χώρας μας

Η νέα επικεφαλής του ΔΝΤ Κριστίν Λαγκάρντ πιέζει την Ευρώπη να αναλάβει δράση και να στηρίξει το τραπεζικό σύστημα

15 Ιουνίου 2011

Ξεσπούν βίαιες διαδηλώσεις στην Αθήνα, καθώς οι Έλληνες αντιδρούν στην αυστηρή λιτότητα που απαιτούν οι Ευρωπαίοι

Ο τότε πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου προτείνει να παραιτηθεί βλέποντας την κοινοβουλευτική πλειοψηφία του συνεχώς να μειώνεται. Προσπαθεί να δημιουργήσει κυβέρνηση εθνικής ενότητας με τη συμμετοχή της αντιπολίτευσης αλλά οι προσπάθειες ναυαγούν. Από αυτή την περιπέτεια η ελληνική κυβέρνηση βγαίνει ακόμη πιο αποδυναμωμένη

20 Ιουνίου 2011

Συνάντηση των υπουργών Οικονομικών της ΕΕ στο Λουξεμβούργο

Ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε και ο ολλανδός ομόλογός του Γιαν Κις ντε Γιάγκερ πιέζουν τις τράπεζες να δεχθούν κούρεμα

Ο Ζαν-Κλοντ Τρισέ επιμένει για το αντίθετο. Συμβιβάζονται με σημαντική συμμετοχή ιδιωτών στο «κούρεμα» για να αποφευχθεί χρεοκοπία της Ελλάδας

20 Ιουλίου 2011

Η Μέρκελ και ο Σαρκοζί συναντώνται στο Βερολίνο και καταλήγουν σε συμβιβασμό

Ο Σαρκοζί δέχεται το «κούρεμα» των ιδιωτών και η Μέρκελ συμβιβάζεται να δοθεί μεγαλύτερη ισχύς στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Στήριξης. Ο Τρισέ συμφωνεί διστακτικά

Όταν ο Στρος-Καν πίεζε: «Βοηθήστε τώρα την Ελλάδα»

Η προειδοποίηση του τότε διευθυντή του ΔΝΤ που χώρισε τους Ευρωπαίους στα δύο. Το παρασκήνιο μιας μυστικής συνάντησης στην Ουάσιγκτον αποκαλύπτει η «Wall Street Journal»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΑΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Η προσπάθεια των Ευρωπαίων να αντιμετωπίσουν την κρίση ξεκίνησε σε μια συνάντηση κεκλεισμένων των θυρών που πραγματοποιήθηκε στις 14 Απριλίου στην Ουάσιγκτον. Εκεί, στην πολυτελέστατη μονοκατοικία με τα 19 δωμάτια του γάλλου προεβνητή όπου βρέθηκαν υπουργοί Οικονομικών και κεντρικοί τραπεζίτες από τις μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, ο Ντομνίκ Στρος-Καν, ο οποίος τότε ήταν επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, έδωσε ένα τηλεγράφο: Η Ελλάδα θα χρειαζόταν πολύ μεγαλύτερη οικονομική βοήθεια από ό,τι είχε υπολογιστεί και αν η Ευρώπη δεν συμφωνούσε να δώσει περισσότερα χρήματα από ό,τι είχε έως τότε συμφωνήσει, τότε ούτε το ΔΝΤ θα συμμετείχε με νέα κεφάλαια.

Ετσι αρχίζει το αποκαλυπτικό ρεπορτάζ της «Wall Street Journal» για το πώς οι διαμάχες στην κορυφή της Ευρώπης επέτρεψαν στην κρίση χρέους της ευρωζώνης να μεγαλώσει απειλώντας σήμερα ολόκληρη την παγκόσμια

οικονομία. Κατά την αμερικανική εφημερίδα, η προειδοποίηση του Στρος-Καν χώρισε τους Ευρωπαίους σε δύο στρατόπεδα για το ποιος θα πρέπει να πληρώσει ώστε να σωθεί η Ελλάδα από τη μεγαλύτερη χρεοκοπία οικονομίας στην ιστορία. Θα πρέπει να είναι οι ευρωπαίοι φορολογούμενοι και μόνον αυτοί; Η μπάλα θα πρέπει να συμμετάσχουν στο κόστος σωτηρίας και οι τράπεζες, οι οποίες δάνεισαν στην Ελλάδα τεράστια ποσά κατά τη δημιουργία της «παγκόσμιας φούσκας δανεισμού»;

Εκείνη την περίοδο όπου έγινε η συνάντηση κεκλεισμένων των θυρών στην Ουάσιγκτον οι Ευρωπαίοι πίστευαν – και έτσι φαινόταν – ότι είχαν αντιμετωπίσει στην κρίση στην Ελλάδα και στις άλλες περιφερειακές οικονομίες της ευρωζώνης. Η Ιταλία και η Ισπανία φαινόταν ότι είχαν γλιτώσει από την επίθεση των αγορών.

«ΠΥΡΚΑΓΙΑ». Μέχρι τον Ιούλιο όμως η κόντρα των Ευρωπαίων για το ποιος πρέπει να πληρώσει τα σπασμένα της Ελλάδας είχε προκαλέσει «πυρκαγιά» στην ευρωζώνη πλήττοντας όλες τις οικονομικά ασθενέστερες οικονομίες

η κυρίως την Πορτογαλία και την Ιρλανδία. Ήτε άρχισε να διαφαίνεται η πρώτη μεγάλη ελιά για το ενιαίο νόμισμα.

Η διαφωνία στην Ουάσιγκτον δίχασε δύο βασικών ιδρυτών του ευρώ, γράφει η «reet Journal». Ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, ως Οικονομικών της Γερμανίας, καλούσε καλά το τηλεγράφο του ΔΝΤ: «Πρέπει να δώσει και δεύτερο πακέτο στην Ελλάδα έως το καλοκαίρι».

Το πρώτο πακέτο σωτηρίας του ΔΝΤ, όμως, τώρα ήταν λιτότητα και ο υποχρηματοδότης του ΔΝΤ Ζαν-Κλοντ Τρισέ δεν θα πρέπει να δώσει επιπλέον κεφάλαια στην Ελλάδα. Ο Σόιμπλε όμως τώρα ήταν λιτότητα και ο υποχρηματοδότης του ΔΝΤ Ζαν-Κλοντ Τρισέ δεν θα πρέπει να δώσει επιπλέον κεφάλαια στην Ελλάδα.

Ο Σόιμπλε όμως τώρα ήταν λιτότητα και ο υποχρηματοδότης του ΔΝΤ Ζαν-Κλοντ Τρισέ δεν θα πρέπει να δώσει επιπλέον κεφάλαια στην Ελλάδα.

την Ολλανδία και τη Φινλανδία, ενώ η ΕΚΤ βρήκε σύμμαχο της τη Γαλλία.

Τρεις εβδομάδες μετά τη συνάντηση του Απριλίου ξεσπάσε πανικός, όταν στις 6 Μαΐου το γερμανικό περιοδικό «Der Spiegel» ανέφερε ότι η Ελλάδα εξετάζει το ενδεχόμενο να εγκαταλείψει το ευρώ και ότι γίνεται μυστική συνάντηση στο Λουξεμβούργο για τον σκοπό αυτόν.

Στη συνάντηση ζητήθηκε από την Αθήνα μεγαλύτερη λιτότητα και επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων με αντάλλαγμα νέα βοήθεια. Κατόπιν ο Σόιμπλε έθιξε το θέμα της συμμετοχής των ιδιωτών στη σωτηρία και ο συνήθως ήρεμος Ζαν-Κλοντ Τρισέ έχασε την υπομονή του. «Θέλω να γραφτεί στα πρακτικά η θέση μου. Δεν συμφωνώ με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, επομένως δεν θα λάβω μέρος σε συζητήσεις για τις λεπτομέρειες», είπε και έφυγε, σύμφωνα με τη «Wall Street Journal». Οι Ευρωπαίοι διαφώνησαν για το τι θα κάνουν με την Ελλάδα. Πολλές χώρες της ευρωζώνης πίεζαν ότι ο Στρος-Καν θα έβρισκε τρόπο να επιμνημόσυνη την προδοσία που είχε δώσει το ΔΝΤ έως το καλοκαίρι για να βρεθεί λύση. Ο επικεφα-

λής του ΔΝΤ επρόκειτο να συζητήσει το θέμα με την Ανγκελα Μέρκελ στο Βερολίνο στις 15 Μαΐου και με τους υπουργούς Οικονομικών της ευρωζώνης την επόμενη μέρα στις Βρυξέλλες. Ο Στρος-Καν όμως δεν μπόρεσε να παρευρεθεί, αφού συνελήφθη στη Νέα Υόρκη με την κατηγορία της σεξουαλικής επίθεσης. Οι κατηγορίες αυτές στη συνέχεια αποσύρθηκαν.

ΟΙ «ΑΓΑΝΑΚΤΙΣΜΕΝΟΙ». Στην Αθήνα οι «Αγανακτισμένοι» άρχισαν να μαζεύονται στο Σύνταγμα και οι αγορές ξεκίνησαν την επίθεση στην Ισπανία. Την 1η Ιουνίου η Γερμανία παρουσίασε σχέδιο για την ανταλλαγή ελληνικών ομολόγων, το οποίο στέλεχη της ΕΚΤ το χαρακτήρισαν «επικίνδυνο». Στις 15 Ιουνίου δημιουργήθηκαν σοβαρά επεισόδια έπειτα από διαδήλωση στην Αθήνα και οι Γιώργος Παπανδρέου πρότεινε τη δημιουργία κυβέρνησης εθνικής ενότητας, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε ωστόσο ήταν αποφασισμένος να περάσει το σχέδιό του και στη συνάντηση των υπουργών Οικονομικών της ευρωζώνης στις 20 Ιουνίου πίεσε ακόμη περισ-

σότερο ζητώντας κούρεμα στα ελληνικά ομόλογα. Το κόστος δανεισμού σε Ιταλία και Ισπανία άρχισε να ανεβαίνει ακόμη περισσότερο, στην Αθήνα ξεσπάσαν νέες μεγάλες διαδηλώσεις και οι Ευρωπαίοι ετοιμάστηκαν για έκτακτη Σύνοδο Κορυφής στις 21 Ιουλίου.

ΣΥΜΒΙΒΑΣΤΙΚΗ ΛΥΣΗ. Στη σύνοδο βρέθηκε συμβιβαστική λύση, με τους Γάλλους να συμφωνούν για συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο πρόγραμμα βοήθειας προς την Ελλάδα, τη Μέρκελ να δέχεται διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του ευρωπαϊκού ταμείου διάσωσης και τον Τρισέ να δίνει το πράσινο φως, με την προϋπόθεση ότι οι κυβερνήσεις θα πρέπει να εγγυώνται τα ελληνικά ομόλογα για να τα δέχεται ως εγγύηση η ΕΚΤ. Η επενδυτική εμπιστοσύνη κατέρρευσε όταν φάνηκε ότι οι συμβιβασμοί των Ευρωπαίων δεν έδωσαν λύση. Και μετά όλοι πήγαν διακοπές. Η Μέρκελ στις Ιταλικές Άλπεις και ο Σαρκοζί στη Γαλλική Ριβιέρα. Οι ομολογιούχοι όμως δεν πήγαν πουθενά και συνέχισαν να δημιουργούν αναστάτωση στις αγορές, καταλήγει η «Wall Street Journal».

Θα πρέπει να καταλάβουμε ότι το καράβι που κινδυνεύει να βουλιάξει δεν είναι η Ελλάδα, αλλά η Ευρώπη. Εμείς είμαστε οι επιβάτες της σωσίβιας λέμβου

Μπαίνουμε στον καινούργιο χρόνο με δελτίο θυέλλης: βροχές, καταιγίδες, εννέα μποφόρ στα πελάγη, σπάνε οι κυματοθραύστες, και εμείς ψάχνουμε απεγνωσμένα κάποιον όρμο, για να αγκυροβολήσουμε, ώσπου να περάσει η θεομηνία.

Ξέρω ότι τέτοιες στιγμές δεν είναι κατάλληλες για συζητήσεις, όταν πρέπει να κάνεις τους κατάλληλους χειρισμούς, για να σώσεις το πλοίο, το πλήρωμα και τους επιβάτες. Μήπως όμως το καράβι δεν αντέχει από την κατασκευή του σε τέτοια φουρτούνα, και ο καπετάνιος και το πλήρωμα δεν είναι ικανοί να το οδηγήσουν σε ασφαλές καταφύγιο, οπότε

έργο τους να δημιουργήσουν μια γέφυρα ανάμεσα στα Βαλκάνια και την Ευρώπη.

Αυτό, όμως, που κατάλαβαν οι λογοτέχνες και οι καλλιτέχνες δεν το κατάλαβαν οι πολιτικοί. Δεν κατάλαβαν τις ευκαιρίες που ανοίγονταν για την ψαρόβαρκα λόγω αυτής της διπλής πορείας. Δεν κατάλαβαν ότι η ψαρόβαρκα ήταν η μοναδική βαλκανική χώρα αρχικά της Δύσης και στη συνέχεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θυσίασαν την ευκαιρία να γίνει η Ελλάδα μια περιφερειακή δύναμη στα Βαλκάνια, πο-

Το Πλοίο και η Ψαρόβαρκα

θα πρέπει να αρχίσουμε να συζητάμε για τη σωσίβια λέμβο και τα σωσίβια που έχουμε στη διάθεσή μας;

Αν ξεκινήσουμε έτσι, θα πρέπει να καταλάβουμε ότι το καράβι που κινδυνεύει να βουλιάξει δεν είναι η Ελλάδα, αλλά η Ευρώπη. Εμείς είμαστε οι επιβάτες της σωσίβιας λέμβου.

Το ζήτημα είναι ότι η Ελλάδα ήταν από την αρχή της νεότερης ιστορίας της μια ψαρόβαρκα, και ομολογουμένως δεν τα πήγαινε και τόσο άσχημα. Μπορεί να μην ψάρευε φάλαινες, αλλά τα μικρά ψάρια, τις μαρίδες, τις αθερίνες και τις

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΡΚΑΡΗ

κουτσομούρες, τα ψάρευε μια χαρά.

Η ιδιομορφία της ψαρόβαρκας ήταν ότι, ενώ το τιμόνι της είχε σταθερά πορεία προς την Ευρώπη, το ρέμα την παράσερνε συνεχώς προς τα Βαλκάνια. Αυτό δεν ήταν κατ' ανάγκη αρνητικό. Εμείς το αντιληφθήκαμε έτσι, με μόνη εξαίρεση την τέχνη και τη λογοτεχνία.

Γιατί αυτή η διπλή πορεία της Ελλάδας ήταν μια αντίθεση. Η λογοτεχνία και η τέχνη ζουν και αντλούν από τις αντιθέσεις, γι' αυτό και επωφεληθήκαν. Ποιητές, πεζογράφοι, αλλά και άνθρωποι του θεάτρου και κινηματογραφιστές προσπάθησαν με το

λιτικά και επενδυτικά. Αναλώθηκαν σε διενέξεις με τις γειτονικές χώρες και άφησαν τον πεδίο ελεύθερο σε άλλους, που επωφεληθήκαν από τα δικά μας λάθη.

Αντίθετα, δημιουργήσαμε στον εαυτό μας, με τη συνδρομή των πολιτικών, την αυταπάτη ότι η ψαρόβαρκα είχε μεταβληθεί, ως διά ευρωπαϊκής μαγείας, σε υπερπόντιο αλιευτικό και πετάξαμε στη θάλασσα όλα τα μικρά ψάρια, για να ανοίξουμε τόπο στα μεγάλα, που ποτέ δεν τα ψάρεψαμε. Μαζί με τα μικρά ψάρια πετάξαμε, ωστόσο, από τη βάρκα και μια παιδεία και έναν πολιτισμό, που είχαν φτάσει την εποχή της ψαρόβαρκας σε πολύ υψηλά επίπεδα. Πιστέψαμε, εσφαλμένα, ότι δεν μας χρειάζονταν στο ταξίδι μας με το δήτην υπερπόντιο αλιευτικό. Εντέλει, αντί να πιάσουμε τα μεγάλα ψάρια στήσαμε φαγοπότη με τα δολώματα.

Κάπως έτσι καταλήξαμε από την ψαρόβαρκα στη σωσίβια λέμβο.

Η σωσίβια λέμβος ανήκει όμως στο καράβι της Ευρώπης, το οποίο έχει βάλει πλώρη για μια σταυροφορία προς τους «αγίους τόπους» των αγορών. Το ερώτημα είναι: Μήπως ξεκινήσαμε μια λάθος σταυροφορία; Μήπως, τελικά, χρειαζόμαστε μια άλλη, που δεν θα έχει να κάνει μόνο με τη σωτηρία του ευρώ, αλλά και με άλλες, πιο παλιές και πιο σημαντικές, ευρωπαϊκές αξίες;

“

Οι άνθρωποι της λογοτεχνίας και της τέχνης, οι άνθρωποι του πολιτισμού και οι διανοούμενοι, όλοι εμείς φέρουμε μεγάλη ευθύνη γι' αυτό που συμβαίνει στην Ευρώπη. Γιατί όλοι σωπάσαμε και σωπαίνουμε και σήμερα αν